

ΣΟΦΙΑ ΚΑΛΟΠΙΣΗ-ΒΕΡΤΗ

Ομότιμη καθηγήτρια Βυζαντινής Αρχαιολογίας

Ηλεκτρονική διεύθυνση: skalop@arch.uoa.gr

Σπουδές – επαγγελματική εξέλιξη

1968	Πτυχίο από το Ιστορικό και Αρχαιολογικό Τμήμα του Παν/μίου Αθηνών
1968-70	Μεταπτυχιακές Σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου
1970-73	Μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Βασιλείας
1974	Διδακτορικό δίπλωμα (Dr. Phil.) από το Πανεπιστήμιο του Μονάχου.
1976	Διορισμός σε θέση επιμελητή του Αρχαιολογικού Σπουδαστηρίου στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.
1982	Ένταξη σε θέση λέκτορα της Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Παν/μίου Αθηνών
1987	Εκλογή σε θέση επίκουρου καθηγητή στο ίδιο Τμήμα.
1993	Εκλογή σε θέση αναπληρωτή καθηγητή στο ίδιο Τμήμα.
2001	Εκλογή σε θέση καθηγητή στο ίδιο Τμήμα.

Ανασκαφικό - ερευνητικό έργο

1976-83:

Συμμετοχή στο ερευνητικό και εκπαιδευτικό πρόγραμμα καταγραφής βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων της Μάνης και της Επιδαύρου Λιμηράς υπό τη διεύθυνση του καθ. Ν. Β. Δρανδάκη.

1985 ως σήμερα:

Διεύθυνση, από κοινού με τις συναδέλφους του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του Παν/μίου Αθηνών, Γεωργία Αλευρά και Μαρία Παναγιωτίδη, ανασκαφικού προγράμματος στο Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλασάρνα) της Κω.

1998-2000:

Διεύθυνση, σε συνεργασία με τη συνάδελφο Μαρία Παναγιωτίδη, ανασκαφής στην Αγία Κορυφή (Gebel Musa) του Νότιου Σινά, ύστερα από άδεια της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας της Αιγύπτου. Ανασκάπτεται ιουστινιάνεια τρίκλιτη βασιλική, η οποία πρόκειται να αναστηλωθεί.

2000 ως σήμερα:

Διεύθυνση, σε συνεργασία με τη συνάδελφο Μαρία Παναγιωτίδη, ανασκαφής στα ΝΑ των τειχών της Ι. Μονής Αγίας Αικατερίνης στο Σινά, ύστερα από άδεια της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας της Αιγύπτου. Ανασκάπτεται παλαιοχριστιανική θέση.

Άλλες δραστηριότητες

Διευθύντρια του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας Τέχνης του Πανεπιστημίου Αθηνών (2006-2012). Υπεύθυνη της Διδακτικής Συλλογής Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Κεραμικής του ίδιου Μουσείου (1996-2012) Οργάνωση της έκθεσης και σύνταξη συνοδευτικού οδηγού διδακτικού χαρακτήρα.

Επιμέλεια της έκδοσης του 21ου τόμου του Δελτίου της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας (2000), καθώς και (σε συνεργασία) του τόμου 27 (2006) (αφιέρωμα στη μνήμη Ν. Δραχνάκη) και του τόμου 33 (2012) (αφιέρωμα στη μνήμη Δ. Κωνσταντίου) του ίδιου περιοδικού.

Επιμέλεια ευρετηρίου των άρθρων του Δελτίου της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας από τον πρώτο τόμο (1891) ως το 2000.

Τακτικός συνεργάτης (από το 1995) του περιοδικού Byzantinische Zeitschrift, μαζί με άλλους συναδέλφους, για την τακτική παρουσίαση κάθε εξάμηνο της ελληνικής βιβλιογραφίας που αφορά στη βυζαντινή τέχνη και αρχαιολογία.

Υπεύθυνη προγράμματος Erasmus με πολλά ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

Μέλος:

της Αρχαιολογικής Εταιρείας,

- της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας και εκλεγμένο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της από το 1991. Έχω διατελέσει ειδικός

γραμματέας (1991-1997), ταμίας (2000-2006), αντιπρόεδρος (2006) και πρόεδρος (από το 2007).

της Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών (ελληνικό τμήμα της Διεθνούς Ένωσης Βυζαντινών Σπουδών) και εκλεγμένο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου (από το 2012).

της Ελληνικής Επιτροπής Σπουδών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (ελληνικό τμήμα της Διεθνούς Ένωσης Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης),

της Society for the Promotion of Byzantine Studies,

της Society for the Study of the Crusades and the Latin East,

του Καλλιτεχνικού Συμβουλίου του Μουσείου Μπενάκη.

του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής (γραμματέας),

της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού *Zograf* (Βελιγράδι),

της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*,

- της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού *Βυζαντινά Σύμμεικτα* που εκδίδεται και ηλεκτρονικά (associate editor),

της διεθνούς επιστημονικής επιτροπής της νέας σειράς με τίτλο *Mare nostrum. Arte. Storia. Archeologia* που διευθύνει η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Bari "Aldo Moro", Gioia Bertelli (από 2011)

αναπληρωματικό μέλος του κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (2007-2009).

Αναπληρώτρια πρόεδρος του Δ.Σ. του Ευρωπαϊκού Κέντρου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων (EKBMM) (2010-2013).

Κριτής ικανού αριθμού μελετών για τη Βυζαντινή τέχνη και αρχαιολογία προκειμένου να δημοσιευτούν σε επιστημονικά περιοδικά (*Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, *Αρχαιολογικόν Δελτίον*, *Βυζαντινά Σύμμεικτα*, *Dumbarton Oaks Papers*, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*),

Υπεύθυνη, σε συνεργασία με άλλους συναδέλφους, για την επιστημονική οργάνωση πολλών από τα ετήσια Συμπόσια της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας για τη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη.

Τον Αύγουστο του 2011 εκλέχτηκα αναπληρώτρια γενική γραμματέας της Διεθνούς Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών.

Υποτροφίες – Διακρίσεις

- Υποτροφία (DAAD, Deutscher Akademischer Austauschdienst) για τις σπουδές στο Μόναχο, 1968-1970.
- Υποτροφία του Προγράμματος Ελληνικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Princeton, Οκτώριος 1998.
- Υποτροφία (fellowship) στο ερευνητικό κέντρο Dumbarton Oaks στη Washington D.C. κατά το χειμερινό εξάμηνο 2000-01.
- Απονομή τιμητικής διάκρισης από το Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου, Certificate of Appreciation Award “for exceptional support and lasting contribution towards the development of cooperation between the University of Belgrade and the University of Athens”., Βελιγράδι 15 Απριλίου 2010.
- Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών 2011, με τη Μαρία Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου, για το Πολύγλωσσο Εικονογραφημένο Λεξικό Όρων της Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής και Γλυπτικής, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2010.

Μελέτες - Δημοσιεύματα

Α' Μονογραφίες – Επιστημονική επιμέλεια και σύνταξη έργων

1. *Die Kirche der Hagia Triada bei Kranidi in der Argolis (1244). Ikonographische und stilistische Analyse der Malereien* (Miscellanea Byzantina Monacensia 20) Μόναχο 1975, σελ. 384, πίν. 30 (διδακτορική διατριβή).
2. *Dedicatory Inscriptions and Donor Portraits in Thirteenth-Century Churches of Greece* (Österreichische Akademie der Wissenschaften Philosophisch - Historische Klasse, Denkschriften, 226. Band, Veröffentlichungen der Kommission für die Tabula Imperii Byzantini, Band 5) Βιέννη 1992, σελ. 117, εικ. 99.
3. Επιστημονική επιμέλεια και εισαγωγικά κείμενα *Διδακτική Συλλογή Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Κεραμικής*. Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, Αθήνα 2003, σελ. 141.
4. Σε συνεργασία με Peter Edbury, επιστημονική επιμέλεια *Archaeology and the Crusades* (Pierides Foundation) Athens 2007.

5. Σε συνεργασία με Μαρία Παναγιωτίδη-Κεσίσσογλου (επ. επιμ.), *Πολύγλωσσο Εικονογραφημένο Λεξικό Όρων της Βυζαντινής Αρχιτεκτονικής και Γλυπτικής*, (Ελληνικά, Αγγλικά, Αλβανικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Ρουμανικά, Βουλγαρικά, Ρωσικά, Σερβικά) xxvii + 667 σελ., 835 εικόνες (φωτογραφίες και σχέδια), Ηράκλειο 2010 Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών, Τάξη Γραμμάτων και Καλών Τεχνών, Δεκέμβριος 2011

Β' Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

6. "The Murals of the Narthex. The Paintings of the Late Thirteenth and Fourteenth Centuries", in A. Weyl Carr and A. Nicolaidès (eds.), *Asinou Across Time. Studies in the Architecture and Murals of the Panagia Phorbiotissa, Cyprus*, Washington, D.C. 2012 [Dumbarton Oaks Studies XLIII], σελ. 115-208.

7. Η μνημειακή ζωγραφική της υστεροβυζαντινής περιόδου (1204-1453), Τ. Λουγγής και Ε. Kislinger (επιστ. επιμ.), *Βυζάντιο. Ιστορία και Πολιτισμός*, τόμοι I-V, εκδόσεις Ηρόδοτος, 50 σελ. +50 εικόνες (υπό έκδοση).

Γ' Άρθρα

8. Σε συνεργασία με Ν. Β. Δρανδάκη - Ε. Δωρή - Μ. Παναγιωτίδη, "Έρευνα στη Μάνη", *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1978 [1980], σελ. 135-182, πίν. 114-130.

9. Σε συνεργασία με Ν. Β. Δρανδάκη - Μ. Παναγιωτίδη, "Έρευνα στη Μάνη", *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1979 [1981], σελ. 156-214, πίν. 114-132.

10. Σε συνεργασία με Ν. Β. Δρανδάκη - Μ. Παναγιωτίδη, "Έρευνα στη Μεσσηνιακή Μάνη", *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1980 [1982], σελ. 188-246, πίν. 131-147.

11. Σε συνεργασία με Ν. Β. Δρανδάκη - Ε. Δωρή - Β. Κέπετζη - Μ. Παναγιωτίδη, "Έρευνα στη Μάνη", *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1981 Β' [1984], σελ. 449-578, πίν. 267-304.

12. Σε συνεργασία με Ν. Β. Δρανδάκη - Ν. Γκιολέ - Ε. Δωρή - Β. Κέπετζη - Χ. Κωνσταντινίδη - Μ. Κωνσταντουδάκη - Μ. Παναγιωτίδη, "Έρευνα στην

Ἐπίδαυρο Λιμηρὰ", *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1982 [1984], σελ. 349-466, πίν. 222-248.

13. Σε συνεργασία με Ν. Β. Δρανδάκη - Μ. Παναγιωτίδη, "Ἐρευνα στήν Ἐπίδαυρο Λιμηρὰ", *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* " 1983 Α' [1986], σελ. 209-263, πίν. 169-178.

14. Σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, *Γλωσσάρι Ὁρων Βυζαντινῆς Ἀρχιτεκτονικῆς καὶ Γλυπτικῆς*, Ἀθήνα 1981, σελ. XXI+136.

15. "Διακοσμημένοι φωτοστέφανοι σὲ εἰκόνες καὶ τοιχογραφίες τῆς Κύπρου καὶ τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου", *Πρακτικά Β' Διεθνοῦς Κυπριολογικοῦ Συνεδρίου*, Λευκωσία 1982 (1986) τόμος Β', σελ. 555-560, πίν. 1-9.

16. "Ἡ Ἑπηλιὰ τῆς Ἀγίας Μαρίνας" στή Λαγκάδα τῆς Ἐξω Μάνης", *Ἀμητός, Τόμος στή μνήμη Φώτη Ἀποστολοπούλου*, Ἀθήνα 1984, σελ. 162-190, εικ. 1-7.

17. "Osservazioni iconografiche sulla pittura monumentale della Grecia durante il XIII secolo", *XXXI Corso di Cultura sull'Arte Ravennate e Bizantina*, 1984, σελ. 191-220, εικ. 1-10.

18. "Tendenze stilistiche della pittura monumentale in Grecia durante il XIII secolo", *XXXI Corso di Cultura sull'Arte Ravennate e Bizantina*, 1984, σελ. 221-253, εικ. 1-11.

19. Σε συνεργασία με Γ. Αλευρά - Ν. Κούρου - Α. Λαιμού - Μ. Παναγιωτίδη, "Ἀνασκαφή στήν Καρδάμαινα (Ἀρχαία Ἀλασάρνα) τῆς Κῶ", *Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς* 1985, Χρονικά, σελ. 1-18, εικ. 1-2, πίν. Α'-Δ'.

20. Σε συνεργασία με Γ. Αλευρά - Α. Λαιμού - Μ. Παναγιωτίδη, "Ἀνασκαφή στήν Καρδάμαινα τῆς Κῶ", *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1986 [1990], σελ. 298-330, πίν. 115-118.

21. Σε συνεργασία με Γ. Αλευρά - Α. Λαιμού - Μ. Παναγιωτίδη, "Ἀνασκαφή στήν Καρδάμαινα (Ἀρχαία Ἀλασάρνα) τῆς Κῶ" *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1987 [1991], σελ. 325-355, εικ. 1-6, πίν. 211-216.

22. Σε συνεργασία με Γ. Αλευρά - Α. Λαιμού - Μ. Παναγιωτίδη, "Ἀνασκαφή στήν Καρδάμαινα (Ἀρχαία Ἀλασάρνα) τῆς Κῶ κατὰ τὰ ἔτη

1988-1990", *Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας* 1990 [1993], σελ. 342-367, πίν. 209-217.

23. "Eine unbekannte spätbyzantinische Kirche in Lakonien: H. Strates bei der Siedlung Hagios Andreas". *Festschrift für Klaus Wessel*, Μόναχο 1988, σελ. 147-166, εικ. 1-8.

24. "Ein Monument im Despotat von Morea: Die Kirche der Hagia Paraskeue bei der Siedlung Hagios Andreas", *Studies in the Mediterranean World. Past and Present XI, Collected Papers Dedicated to Kin-ichi Watanabe*, Τόκιο 1988, σελ. 177-205, εικ. 1-20.

25. "Kos tardoantica e bizantina nelle scoperte archeologiche dal IV secolo al 1314" (Riassunto), *XXXVIII Corso di Cultura sull' arte Ravennate e Bizantina* 1991, σελ. 233-251, εικ. 1-9.

26. "Ο ναός του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στον Πολεμίτα της Μέσα Μάνης", *Αντίφωνον, αφιέρωμα στον καθηγητή Ν. Β. Δρανδάκη*, Θεσσαλονίκη 1994, σελ. 451-474, εικ. 1-17.

27α. "Painters in Late Byzantine Society. The Evidence of Church Inscriptions", *Cahiers Archéologiques* 42 (1994), σελ. 139-158, εικ. 1-12.

27β. "Οι ζωγράφοι στην υστεροβυζαντινή κοινωνία. Η μαρτυρία των επιγραφών", *Το πορτραίτο του καλλιτέχνη στο Βυζάντιο*, επιμ. Μ. Βασιλάκη, Ηράκλειο 1997, σελ. 121-159, εικ. 1-19.

28. "Mythological Representations in the Art of the Early Christian Period", *Temps mythiques européens, Quatrième Atelier Européen du réseau P.A.C.T. - EURETHNO*. Delphes, Septembre 1992, Tome II, Textes réunis par J. Bonnet et E. Karpodini-Dimitriadis, Conseil de l'Europe - Στρασβούργο 1994, σελ. 28-40.

29. "Painters' Portraits in Byzantine Art", *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Ἐταιρείας* 17 (1994), αφιέρωμα στη μνήμη Ντούλας Μουρίκη, σελ. 129-141, εικ. 1-11.

30. Σε συνεργασία με Γ. Κοκκορού-Αλευρά - Μ. Παναγιωτίδη, "Ανασκαφή παλαιοχριστιανικού οικισμού στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλασάρνα) της Κω", *Κωκά* 5 (1995), σελ. 141-184, εικ. 1-26.

31. Σε συνεργασία με Γ. Κοκκορού-Αλευρά και Μ. Παναγιωτίδη, "Excavations at Kardamaina (Ancient Halasarna) in Kos", *Αρχαιογνωσία* 9 (1995/96), σελ. 313-335, πίν. 13-34.
32. "Aspects of Patronage in Fourteenth-Century Byzantium. Regions under Serbian and Latin Rule", *Byzantium and Serbia in the 14th Century* (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, Διεθνή Συμπόσια 3) Αθήνα 1996, σελ. 363-379, εικ. 38-39 και 123-130.
33. "Παλαιοχριστιανική λίθινη μήτρα κοσμημάτων από ανασκαφή στην Καρδάμαινα της Κω", *Δελτίον τῆς Χριστιανικῆς Αρχαιολογικῆς Εταιρείας* 20 (1998), αφιέρωμα στη μνήμη Δ. Πάλλα, σελ. 245-252, εικ. 1-3.
34. "Stylistic Trends in the Palaeologan Painted Churches of the Mani, Peloponnese", *Drevnerusskoe iskusstvo. Vizantija i Drevnjaja Rus' k 100-letnju Andreja Nikolaevica Grabara(1896-1990)* Αγία Πετρούπολη 1999, σελ. 193-209, εικ. 1-26.
35. "Τάσεις της μνημειακής ζωγραφικής περί το 1300 στον ελλαδικό και νησιωτικό χώρο (εκτός από τη Μακεδονία)", *Ο Μανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του* (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών, Το Βυζάντιο Σήμερα 3) Αθήνα 1999, σελ. 63-100, εικ. 1-29, πίν. 1-11.
36. "Ηλεκτρονική αποτύπωση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (G. I. S.) και δημιουργία βάσης δεδομένων για την έρευνα και τεκμηρίωση των βυζαντινών μνημείων της Αθήνας", *Δελτίο Ενημέρωσης για το Ερευνητικό Έργο στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών* 11, Μάρτιος 1999, σελ. 15-18.
37. Σε συνεργασία με Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου και Μ. Παναγιωτίδη, "Μαρτυρίες για την εκπαίδευση των ζωγράφων κατά τη βυζαντινή περίοδο", *Πρακτικά Β' Συνάντησης Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου*, Αθήνα 1999, σελ. 63-68.
38. "Zur Kirche der Hagia Anna auf der Insel Kea / Kykladen. Malereifragmente aus der Zeit Michael VIII. Palaiologos(?)", *Λιθόστρωτον. Studien zur byzantinischen Kunst und Geschichte. Festschrift für Marcell Restle*, hrsg. von Birgitt Borkopp und Thomas Steppan, Stuttgart 2000, σελ. 131-145.
39. Σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, "Ταφικό συγκρότημα στον παλαιοχριστιανικό οικισμό της Αλασάρνας (σημερινής Καρδάμαινας)

στην Κω", *Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου για την Ιστορία - Τέχνη - Αρχαιολογία της Κω, Σειρά Δημοσιευμάτων περιοδικού "Αρχαιογνωσία"*, Αθήνα 2001, σελ. 243-249.

40. Σε συνεργασία με τα μέλη της Ελληνικής Αρχαιολογικής Αποστολής στο Νότιο Σινά, Μ. Παναγιωτίδη - Ν. Φύσσα - Γ. Μαγγίνη - Γ. Φουκανέλη, "Ανασκαφή στην Αγία Κορυφή του Όρους Σινά (Gebel Musa). Προκαταρκτικά πορίσματα (1998)", *Πρακτικά Συνεδρίου "Το Σινᾶ διὰ μέσου τῶν αἰώνων". "Εἰκοσιπενταετηρικὸν" ἑόρτιον συνέδριον ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἴκοσι πέντε ἐτῶν ἀρχιερατείας τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Φαράν καὶ Ραϊθῶ καὶ Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Μ. Ἀγίας Αἰκατερίνης Ὁρους Σινᾶ κυρίου Δαμιανοῦ, Σιναϊτικὰ Ανάλεκτα Α' (2002)*, σελ. 69-90.

41. "Church Inscriptions as Documents. Chrysobulls – Ecclesiastical Acts – Inventories – Donations – Wills", *Δελτίον τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας* 24 (2003), σελ. 79-88.

42. "Epigraphic Evidence in Middle-Byzantine Churches of the Mani. Patronage and Art Production", *Λαμπηδών. Αφιέρωμα στη μνήμη της Ντούλας Μουρίκη*, Αθήνα 2003, τ. Ι, σελ. 339-354.

43. "Representations of the Virgin in Lusignan Cyprus", στο Μ. Vassilkaki, ed., *Images of the Mother of God. Perceptions of the Theotokos in Byzantium*. Aldershot 2005, σελ. 305-319.

44. "Δωρητές και τεχνίτες στη Μάνη κατά τους βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους", *Ιστορίες Θρησκευτικής πίστης στη Μάνη (Δίκτυο Μουσείων Μάνης)*, Αθήνα 2005, 98-108 και «Painters and craftsmen in Mani during the Byzantine and Post-Byzantine period», *Tales of Religious Faith in Mani*, Athens 2005, σελ. 98-109.

45. "The 'Proskynetaria' of the Templon and Narthex: Form, Imagery, Spatial Connections and Reception», στο S. E. J. Gerstel (επιστ. επιμ.), *Thresholds of the Sacred. Architectural, Art Historical, Liturgical, and Theological Perspectives on Religious Screens, East and West*, Washington, D.C, 2006, σελ. 107-132.

46α. "Τεχνοτροπικές παρατηρήσεις στο γραπτό διάκοσμο του Αγίου Νικολάου Αχραγιά Λακωνίας", *Δελτίον τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας* 27 (2006), σελ. 181-192.

46β. Stylistic Observations on the Painted Decoration of St. Nicholas at Achragia in Laconia/Peloponnese, στο I. Stevonić (επιστ. επιμ.), *Σύμμεικτα, Collection of Papers Dedicated to 40th Anniversary of the Institute for Art History, Faculty of Philosophy, University of Belgrade*, Belgrade 2012, σελ. 263-274.

47. "Patronage and Artistic Production in Byzantium during the Palaiologan Period", S. Brooks (επιστ. επιμ.), *Byzantium: Faith and Power (1261-1557). Perspectives on Late Byzantine Art and Culture. The Metropolitan Museum of Art Symposia*, New York 2006, σελ. 76-97.

48. Relations between East and West in the Lordship of Athens and Thebes after 1204: Archaeological and Artistic Evidence, στο P. Edbury and S. Kalopissi-Verti (επιστ. επιμ.), *Archaeology and the Crusades*, Athens 2007, σελ. 1-33.

49. "Επιπτώσεις της Δ' Σταυροφορίας στη μνημειακή ζωγραφική της Πελοποννήσου και της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας ως τα τέλη του 13ου αιώνα", και σε αγγλική μετάφραση, "The Impact of the Fourth Crusade on Monumental Painting in the Peloponnese and Eastern Central Greece up to the End of the Thirteenth Century". *Η βυζαντινή τέχνη μετά την τέταρτη σταυροφορία. Η τέταρτη σταυροφορία και οι επιπτώσεις της, υπό τη διεύθυνση Π. Λ. Βοκοτοπούλου, Ακαδημία Αθηνών. Κέντρο Έρευνας της Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής τέχνης*, Αθήνα 2007, σελ. 63-104.

50. "Painters' Information on Themselves in Byzantine Inscriptions", *L' artista a Bizanzio e nel mondo cristiano-orientale*, M. Bacci (επιστ. επιμ.), (Scuola Normale Superiore Pisa, Seminari e Convegni 12) Pisa 2007, σελ. 55-70. [Πρακτικά του Colloquio Internationale. *L' artista a Bizanzio e nel mondo cristiano-orientale*, Pisa, Scuola Normale Superiore, 21-22 novembre 2003.]

51. "Church Foundations by Entire Villages (13th-16th c.). A short note", *Zbornik Radova Vizantinoloskog Instituta* 44 (2007), σελ. 333-340.

52. Σε συνεργασία με Μαρία Παναγιωτίδη, "Excavation of the Justinianic Basilica on the Holy Summit (Jabal Musa) on Mount Sinai", *Ideologia e Cultura artistica tra Adriatico e Mediterraneo orientale (IV-X secolo): il ruolo dell' autorità ecclesiastica alla luce di nuovi scavi e ricerche, Atti del Convegno Internazionale Bologna – Ravenna 26-29 Novembre 2007*, a cura di R. Farioli Campanati et al., Bologna 2009, σελ. 187-190.

53. «Επιγραφικές μαρτυρίες από τη Βυζαντινή Μάνη», στο Ε. Ελευθερίου και Α. Μέξια (επιστ. επιμ.), *Επιστημονικό Συμπόσιο στη μνήμη Νικολάου Β. Δρανδάκη για τη Βυζαντινή Μάνη. Πρακτικά, Σπάρτη 2008-2009*, σελ. 89-97.
54. Σε συνεργασία με Μαρία Παναγιωτίδη "Excavations on the Holy Summit (Jebel Musa) at Mount Sinai: Preliminary Remarks on the Justinianic Basilica", στον τόμο *Approaching the Holy Mountain: Art and Liturgy at St. Catherine's Monastery in the Sinai*, επιστ. επιμ. Sharon E. J. Gerstel and Robert S. Nelson, Turnhout [Brepols] 2010, σελ. 73-106.
55. "Δωρεές γυναικών στην υστεροβυζαντινή περίοδο," συμμετοχή σε Στρογγυλή Τράπεζα με θέμα *Η εμπλοκή των γυναικών στην ίδρυση μνημείων και σε παραγγελίες έργων τέχνης στο Βυζάντιο*, Εικοστό Έκτο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα, 12-14 Μαΐου 2006, *Η Γυναίκα στο Βυζάντιο. Λατρεία και Τέχνη*, επιστ. επιμ. Μαρία Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου, Αθήνα 2012, σελ. 243-256.
56. "Collective Patterns of Patronage in the Late Byzantine Village: The Evidence of Church Inscriptions", στο J.-M. Spieser et E. Yota (επιστ. επιμ.), *Donation et donateurs dans le monde byzantin, Réalités Byzantines 14*, Paris 2012, σελ. 125-140.
57. Σε συνεργασία με S.E.J. Gerstel, "Female Church Founders: The Agency of the Village Widow in Late Byzantium", στο L. Theiss, M. Mullett and M. Grünbart (επιστ. επιμ.), *Female Founders in Byzantium and Beyond, Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte 60/61*, Vienna, 2011/12, σελ. 195-211.
58. "Aspects of Byzantine Art after the Recapture of Constantinople (1261-c.1300): Reflections of Imperial Policy, Reactions, Confrontation with the Latins," στο J.-P. Caillet and F. Joubert (επιστ. επιμ.), *Orient et Occident Méditerranéens au XIIIe siècle: les programmes picturaux*, Paris 2012, σελ. 41-64.
59. "Mistra. A Fortified Late Byzantine Settlement", στο J. Albani and E. Chalkia (επιστ. επιμ.), *Heaven and Earth. Cities and Countryside in Byzantine Greece*, Αθήνα 2013, σελ. 224-239.

Δ' Πανεπιστημιακές σημειώσεις:

60. Μαθήματα Παλαιοχριστιανικής Αρχιτεκτονικής . Από την εμφάνιση του Χριστιανισμού έως το τέλος της βασιλείας του Ιουστινιανού. Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Αθήνα 1984, σελ. VII+106, εικ. 185.

61. Μνημειακή ζωγραφική της πρωτο- και μεσοβυζαντινής περιόδου (641-1204). Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Αθήνα 1985, σελ. 108.

62. Μνημειακή ζωγραφική και φορητές εικόνες της ύστερης βυζαντινής περιόδου (1204-1453). Πανεπιστημιακές σημειώσεις, Αθήνα 1986, σελ. 45.

Ε' Αρχαιολογικός οδηγός:

63α. Σε συνεργασία με Georgia Kokkorou-Alevras and Maria Panayotidi-Kesisoglou, *The Sanctuary of Apollo and the Early Christian Settlement at Kardamaina (Ancient Halasarna), on the Island of Kos*. Athens 2006.

63β. Σε συνεργασία με Γεωργία Κοκκορού-Αλευρά και Μαρία Παναγιωτίδη-Κεσίσογλου, *Το Ιερό του Απόλλωνα και ο παλαιοχριστιανικός οικισμός στην Καρδάμαινα (Αρχαία Αλάσαρνα) της Κω*, Αθήνα 2010.

ΣΤ' Βιβλιοκρισίες:

64. "Alexandra Pätzold, Der Akathistos-Hymnos. Die Bilderzyklen in der byzantinischen Wandmalerei des 14. Jahrhunderts (Forschungen zur Kunstgeschichte und Christlichen Archäologie, 16) Stuttgart 1989", Βιβλιοκρισία, *Byzantinische Zeitschrift* 83 (1990) σελ. 506 - 510.

65. "Όλγα Γκράτζιου, *Η Κρήτη στην ύστερη μεσαιωνική εποχή. Η μαρτυρία της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής*, Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών, Ηράκλειο [Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης] 2010", Βιβλιοκρισία στα Κρητικά Χρονικά 31 (2011) σελ. 315-321.

Ζ' Επιστημονική Επιμέλεια ηλεκτρονικής έκδοσης

66. Επιστημονική επιμέλεια της ηλεκτρονικής έκδοσης με τίτλο *Μορφές χορηγίας στη Βυζαντινή Καππαδοκία* που είναι αναρτημένη από το 2006 στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (<http://byzantium.arch.uoa.gr/kappadokia/>). Συνεργάτες-ερευνητές: Νατάσσα Βασιλείου, Κωνσταντίνα Τσιώρου, Γεωργία Φουκανέλλη.

Η' Άλλα:

67. Επιστημονική Επιμέλεια *Ευρετηρίου Δελτίου της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας 1884-2000*, Αθήνα 2000.

68. Προλογικό σημείωμα στο βιβλίο του Θεοδώρου Αρχοντόπουλου (+), *Ο ναός της Αγίας Αικατερίνης (Ιλκ Μιχραμπ) στην πόλη της Ρόδου και η ζωγραφική του ύστερου Μεσαίωνα στα Δωδεκάνησα (1309-1453)* [Υπουργείο Πολιτισμού - Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Αιγαϊακών Σπουδών], Ρόδος – Αθήνα 2010, σελ. 15-17.

69. «Τίτος Παπαμαστοράκης (1961-2010)» στο *Η μνήμη της κοινότητας και η διαχείρισή της. Μελέτες από μια ημερίδα αφιερωμένη στη μνήμη του Τίτου Παπαμαστοράκη*, Αθήνα 2011 [Ιστορήματα 3], εκδ. επιτροπή Κ. Μπουραζέλης, Β. Καραμανωλάκης, Στ. Κατάκης, σελ. 13-15.

Συμμετοχή σε συνέδρια

1. XVI. Internationaler Byzantinistenkongress, Βιέννη 1981. Ανακοίνωση με θέμα: "Exposé sur un glossaire de la terminologie byzantine en architecture et en sculpture", σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, JÖB 31/1, 1981, Akten I/1, σελ. 14, 112-113, στο ίδιο I/ Beiheft, 1.1 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 14).
2. Συμπόσιο Ελληνο-Γεωργιανής Τέχνης, Πάτμος 1981. Ανακοίνωση με θέμα: "Thirteenth-Century Painted Churches in the Mani".
3. Πρώτο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα 1981. Ανακοίνωση με θέμα: "Παρατηρήσεις στην εικονογραφία των αψίδων σε εκκλησίες της Μάνης: Μεταμόρφωση – Πλατυτέρα – Θεοπάτορες – Δωρητές", Περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων, σελ. 34-35.
4. Δεύτερο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα 1982. Ανακοίνωση με θέμα: "Η Σπηλιά της Αγίας Μαρίνας στη Λαγκάδα της Μεσσηνιακής Μάνης", Περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων, σελ. 40-41 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 16).

5. Β' Διεθνές Κυπριολογικό Συνέδριο, Λευκωσία 1982. Ανακοίνωση με θέμα: "Διακοσμημένοι φωτοστέφανοι σε εικόνες και τοιχογραφίες της Κύπρου και του ελλαδικού χώρου" (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 15).
6. Τέταρτο Διεθνές Συμπόσιο Γεωργιανής Τέχνης, Τιφλίδα 1983. Ανακοίνωση με θέμα: "Archaic Tradition and Latin Influences on the Monumental Painting of the Mani".
7. The 17th International Byzantine Congress, Washington D. C. 1986. Ανακοίνωση με θέμα: "Dedicatory Inscriptions and Donor Portraits in Thirteenth Century Churches of Greece", Abstracts of Short Papers, σελ. 162-163 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 2).
8. Συμπόσιο Αρχαιολογία των νησιών του Αιγαίου, Καναδικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, Αθήνα 1987. Ανακοίνωση με θέμα: "Πανεπιστημιακή ανασκαφή στην αρχαία Αλασάρνα της Κω", σε συνεργασία με Γ. Κοκκορού-Αλευρά, Α. Λαιμού, Μ. Παναγιωτίδη.
9. Όγδοο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα 1988. Ανακοίνωση με θέμα: "Ένας ναός του 15ου αι. στην επαρχία της Επιδαύρου Λιμηράς: η Αγία Παρασκευή κοντά στον οικισμό του Αγίου Ανδρέα", Περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων, σελ. 51 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 24).
10. Ένατο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα 1989. Εισήγηση με θέμα: Η χορηγία στη μνημειακή τέχνη των Παλαιολόγων έως το 1400", Περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων, σελ. 12-14.
11. VIe Symposium International sur l' art géorgien, Tbilisi 1989. Ανακοίνωση με θέμα: "Aspects of Patronage in Monumental Art of Georgia and Byzantium from the End of the 12th to about the Mid-15th Century".
12. Δεύτερο Συμπόσιο Ιστορίας και Τέχνης, Μονεμβασία, Ιούλιος 1989. Ανακοίνωση με θέμα: "Η χορηγία στη μνημειακή τέχνη της Πελοποννήσου κατά την περίοδο των Παλαιολόγων ως το 1400". Η ανακοίνωση αυτή ήταν σε μεγάλο βαθμό τμήμα της εισήγησης που παρουσιάστηκε στο Ένατο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης (βλ. παραπάνω αρ. 10).

13. Συμπόσιο *Βυζάντιο και Γεωργία. Καλλιτεχνικές και πολιτιστικές σχέσεις*, Αθήνα 1990. Ανακοίνωση με θέμα: " Observations on Thirteenth-Century Wallpaintings in Georgia and in Greece", *Περιλήψεις ανακοινώσεων*, σελ. 42-43.
14. XVIIIe Congrès International des Etudes Byzantines, Μόσχα 1991. Ανακοίνωση με θέμα: "Painters in Late Byzantine Society. The Evidence of Church Inscriptions", *Resumés des Communications I*, σελ. 509-510 (βλ. Δημοσιεύματα αρ. 27α και 27β).
15. Α' Επιστημονική Συνάντηση για την *ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων στο Αιγαίο*, Μυτιλήνη 1991. Ανακοίνωση με θέμα: "Ανασκαφή στο Ιερό του Απόλλωνα στην Καρδάμαινα της Κω", σε συνεργασία με Γ. Αλευρά – Μ. Παναγιωτίδη.
16. IV Atelier Européen du réseau P.A.C.T.-EURETHNO, *Temps mythiques européens*, Centre Culturel Européen de Delphes, Δελφοί 1992. Ανακοίνωση με θέμα: "Mythological Representations in the Art of the Early Christian Period" (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 28).
17. Ελληνοσερβική Επιστημονική Συνάντηση *Ο ΙΔ' αιώνας, η εποχή των τελευταίων Ελληνοσερβικών συγκρούσεων. Θεωρία και πραγματικότητα*, Αθήνα 1993. Ανακοίνωση με θέμα: "Aspects of Patronage in Fourteenth-Century Byzantium. The Regions under Serbian and Latin Rule" (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 32).
18. Δέκατο Τέταρτο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα 1994. Ανακοίνωση με θέμα: "Επιγραφικές μαρτυρίες από τη μεσοβυζαντινή Μάνη", *Περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων*, σελ. 15-16 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 42).
19. Δέκατο Πέμπτο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα 1995. Εισηγήση με θέμα: "Η χορηγία στο Βυζάντιο κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο και ο ρόλος της στη διαμόρφωση της τέχνης", *Περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων*, σελ. 32-33.
20. Πρώτο Επιστημονικό Συμπόσιο *Ανασκαφή και Μελέτη: Πρόσφατες εξελίξεις της έρευνας σε θέματα αρχαιολογίας και ιστορίας της τέχνης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών*, Αθήνα, 3 και 4 Απριλίου 1996. Ανακοίνωση με θέμα: "Ανασκαφή παλαιοχριστιανικού οικισμού στην Καρδάμαινα της

Κω", σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, Περιλήψεις ανακοινώσεων, σελ. 18- 19 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 30 και 31).

21. Γ' Διεθνές Κυπριολογικό Συνέδριο, Λευκωσία 1996. Ανακοίνωση με θέμα: "Οι τοιχογραφίες του νάρθηκα της Παναγίας Ασίνου – ένα παράδειγμα συλλογικής χορηγίας."

22. XIXth International Congress of Byzantine Studies, Κοπεγχάγη 1996. Ανακοίνωση με θέμα: "An Illustrated Multilingual Lexicon of Byzantine Architectural and Sculptural Terms. Work Done and Future Projects", σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, Abstracts, no. 9201 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 5).

23. Διεθνές Συμπόσιο αφιερωμένο στα 100 χρόνια από τη γέννηση του André Grabar για την *Τέχνη στο Βυζάντιο και τη μεσαιωνική Ρωσία*, Μόσχα 1996. Ανακοίνωση με θέμα: "Stylistic Trends in the Palaeologan Painted Churches of the Mani, Peloponnese" (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 34).

24α. Διεθνές Συμπόσιο *Ιστορίας –Τέχνης – Αρχαιολογίας της Κω, Κως* 1997. Ανακοίνωση με θέμα: "Ταφικό συγκρότημα στον παλαιοχριστιανικό οικισμό της Αλασάρνας (σημερ. Καρδάμαινας) στην Κω", σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 39).

24β. Δεύτερο Επιστημονικό Συμπόσιο *Ανασκαφή και Μελέτη, II: Πρόσφατες εξελίξεις της έρευνας σε θέματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών*, Αθήνα 1999. Ανακοίνωση με θέμα: "Ταφικό συγκρότημα στον παλαιοχριστιανικό οικισμό της Αλασάρνας (σημερ. Καρδάμαινας) στην Κω", σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, Περιλήψεις ανακοινώσεων, σελ. 24-25 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 39).

25. Διεθνές Συμπόσιο *Ο Μανουήλ Πανσέληνος και η εποχή του*, Αθήνα 1997. Ανακοίνωση με θέμα: "Τεχνοτροπικές τάσεις στον ελλαδικό χώρο περί το 1300. Πρωτοπορία και συντήρηση" (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 35).

26. Fifth Belfast Byzantine International Colloquium *Founders and Refounders of Byzantine Monasteries: Evergetis and others.*, Portaferry, Northern Ireland 1998. Ανακοίνωση με θέμα: "Collective Patterns of Patronage in the Late Byzantine Period. The Evidence of Church Inscriptions".

27 "Εικοσιπενταετηρικὸν" ἑόρτιον συνέδριον ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἴκοσι πέντε ἐτῶν ἀρχιερατείας τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ, Φαρὰν

καὶ Ραϊθὼ καὶ Ἠγουμένου τῆς Ἱ. Μ. Ἀγίας Αἰκατερίνης Ὁρους Σινᾶ κυρίου Δαμιανοῦ. "Το Σινᾶ διὰ μέσου τῶν αἰώνων". Αθήνα 1998. Ανακοίνωση με θέμα: "Ανασκαφή στην Αγία Κορυφή του Σινά. Νέα στοιχεία", σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη - Ν. Φύσσα - Γ. Μαγγίνη - Γ. Φουκανέλη (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 40).

28. Β' Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου, Αθήνα 1999. Συμμετοχή σε στρογγυλή τράπεζα *Η παιδεία στο Βυζάντιο*, με θέμα: "Μαρτυρίες για την εκπαίδευση των ζωγράφων κατά τη βυζαντινή περίοδο", σε συνεργασία με Μ. Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου και Μ. Παναγιωτίδη (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 37).

29. Επιστημονική Συνάντηση *Οι βυζαντινές σπουδές σήμερα: στόχοι, προοπτικές και διεπιστημονική συνεργασία*, Ρέθυμνο 1999. Ανακοίνωση με θέμα: "Ο ρόλος των οργανωμένων προγραμμάτων κατάρτισης, αναταλλαγών, ανασκαφικής και επιστημονικής έρευνας στην εκπαίδευση των φοιτητών Βυζαντινής Αρχαιολογίας: το παράδειγμα του πανεπιστημίου Αθηνών".

30. Τρίτο Επιστημονικό Συμπόσιο *Ανασκαφή και Μελέτη III: Πρόσφατες εξελίξεις της έρευνας σε θέματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών*, Αθήνα, 17 και 18 Απριλίου 2001. Ανακοίνωση με θέμα: "Ανασκαφή στην Αγία Κορυφή του Ὁρους Σινά (Gebel Musa). Προκαταρκτικά πορίσματα", σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη. Περιλήψεις ανακοινώσεων, σελ. 56-57. Η ανακοίνωση αποτελεί συνέχεια της υπ. αρ. 27 αφού συμπεριέλαβε τα πορίσματα και των νεώτερων ανασκαφικών περιόδων (1999).

31. Διεθνές Συμπόσιο *Μήτηρ Θεού*, Μουσείο Μπενάκη – Εθνικό Ίδρυμα Έρευνών, Αθήνα, 12-14 Ιανουαρίου 2001. Ανακοίνωση με θέμα: "Παραστάσεις της Παναγίας στη λατινοκρατούμενη Κύπρο" (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 43).

32. XXe Congrès International d' Etudes Byzantines, Paris 2001. Ανακοίνωση με θέμα «Church Inscriptions as Documents», *Pré-actes III. Communications libres*, Paris 2001, p. 324 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 41).

33. Ημερίδα με θέμα *Ὁ Σιναϊτικὸς μοναχισμὸς εἰς τὸν χῶρον καὶ εἰς τὸν χρόνον ἐπ' εὐκαρία τῆς εἰσόδου εἰς τὴν τρίτην χιλιετίαν*, Μονή Αγίας Αικατερίνης Σινά, 7-12-2001. Ανακοίνωση με θέμα: "Οι αρχαιολογικές

ανασκαφές του Πανεπιστημίου Αθηνών στην Αγία Κορυφή και τον ευρύτερο χώρο της Μονής Σινά”, σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη.

34. Τέταρτο Επιστημονικό Συμπόσιο *Ανασκαφή και Έρευνα, IV: Από το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης*. Αθήνα, 17 και 18 Απριλίου 2003. Ανακοίνωση με θέμα: “Παλαιοχριστιανική ανασκαφή στο Σινά”, σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη – Ν. Φύσσα – Δ. Μουρελάτο – Γ. Μαγγίνη. Περιλήψεις ανακοινώσεων, σελ. 12-13.

35. Dumbarton Oaks Annual Spring Symposium, Washington, D.C. May 9-11, 2003 *The Sacred Screen: Origins, Development, and Diffusion*. Εισήγηση με θέμα: “The ‘Proskynetaria’ of the Templon and Narthex: Form, Imagery, Spatial Connections, and Reception” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 45).

36. Colloquio Internazionale. *L’ artista a Bizanzio e nel mondo cristiano-orientale*, Pisa, Scuola Normale Superiore, 21-22 novembre 2003. Εισήγηση με θέμα: “Painters’ Information on Themselves. The Evidence of Church Inscriptions” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 50).

37. Διεθνές Συνέδριο *Η Τέταρτη Σταυροφορία και οι επιπτώσεις της*, Ακαδημία Αθηνών, 9-12 Μαρτίου 2004. Ανακοίνωση με θέμα: “Επιπτώσεις της Δ’ Σταυροφορίας στη μνημειακή τέχνη της Πελοποννήσου και της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας κατά το 13ο αιώνα” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 49).

38. The Metropolitan Museum of Art, New York. Διεθνές Συμπόσιο με αφορμή την έκθεση *Byzantium. Faith and Power 1261-1557*, 16-18 Απριλίου 2004. Εισήγηση με θέμα: “Patronage and Artistic Production in Byzantium in the Palaiologan Period” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 47).

39. Διοργάνωση Στρογγυλής Τράπεζας *Archaeology and the Crusades*, Λευκωσία, 1 Φεβρουαρίου 2005, σε συνεργασία με P. Edbury και ανακοίνωση με θέμα: “Relations between East and West in the Lordship of Athens and Thebes after 1204: Archaeological and Artistic Evidence” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 4 και 48).

40. Πέμπτο Επιστημονικό Συμπόσιο *Ανασκαφή και Έρευνα, V: Από το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης*. Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 19 και 20 Απριλίου 2005. Ανακοίνωση με θέμα: “Παλαιοχριστιανική ανασκαφή στο Σινά (ανασκαφικές περίοδοι

2003 και 2004) σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη – Ν. Φύσσα – Δ. Μουρελάτο. Περιλήψεις ανακοινώσεων, σελ. 34-35.

41. Convegno Internazionale Mandarini Bizantini. *Il mondo intellettuale tra oriente e occidente (XIV-XV secolo)*, Fondazione Cinni, Venezia, Isola di San Giorgio Maggiore, 22-25 Ιουνίου 2005. Ανακοίνωση με θέμα: “Monumental Painting in Byzantium in the Fourteenth Century”.

42. Εικοστό Έκτο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα, 12-14 Μαΐου 2006, συμμετοχή σε Στρογγυλή Τράπεζα *Γυναίκες χορηγοί μνημείων και έργων τέχνης στο Βυζάντιο*. Θέμα: “Γυναίκες χορηγοί στην ύστερη βυζαντινή περίοδο” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 55).

43. 21st International Congress of Byzantine Studies, Λονδίνο 21-26 Αυγούστου 2006, Συμμετοχή σε Στρογγυλή Τράπεζα *Managing the Heritage*. Θέμα: “Excavating on the Holy Summit (Gebel Musa) at Mount Sinai. A Proposal of Heritage Management” σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη.

44. 21st International Congress of Byzantine Studies, Λονδίνο 21-26 Αυγούστου 2006, Συμμετοχή σε Στρογγυλή Τράπεζα *Byzantium as Display: In the Village*. Θέμα: Patterns of Patronage in the late Byzantine village.”

45. Έκτο Επιστημονικό Συμπόσιο *Ανασκαφή και Έρευνα, VI: Από το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης*. Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 26 και 27 Απριλίου 2007. Ανακοίνωση με θέμα: “Ανασκαφή και ανάδειξη Ιουστινιάνειας βασιλικής στην Αγία Κορυφή του νότιου Σινά” σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη. Περιλήψεις ανακοινώσεων, σελ. 74-75.

46. Διεθνές Συμπόσιο *Routes of Faith in the medieval Mediterranean*, Θεσσαλονίκη 7-10.11. 2007. Ανακοίνωση με θέμα: “Προσκύνημα στο Σινά. Η μαρτυρία των εικόνων με προσωπογραφίες δωρητών / ή αφιερωτικές επιγραφές”. Περιλήψεις ανακοινώσεων, σελ. 24-25.

47. Convegno Internazionale. *Ideologia e Cultura artistica tra Adriatico e Mediterraneo orientale (IV-X secolo): il ruolo dell' autorità ecclesiastica alla luce di nuovi scavi e ricerche*, Bologna – Ravenna 26-29 Novembre 2007. Σε συνεργασία με Μαρία Παναγιωτίδη, ανακοίνωση με θέμα: “Excavation of the Justinian Basilica on the Holy Summit (Jebel Musa) on Mount Sinai” and “

Finds and Management of the Archaeological Site on the Holy Summit (Jebel Musa) on Mount Sinai” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 52).

48. Colloque *Donation et donateur dans la société et l’art byzantins*. Université de Fribourg, Département des Sciences de l’Antiquité, Séminaire d’Archéologie et d’Art Paléochrétiens et Byzantins. Fribourg, 13-15 mars 2008. Ανακοίνωση με θέμα: “Collective Patterns of Patronage in the Late Byzantine Village: Byzantine and Latin-held Regions” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 56).

49. Δ’ Διεθνές Κυπριολογικό Συνέδριο, Λευκωσία 29 Απριλίου – 3 Μαΐου 2008, Ανακοίνωση με θέμα *Εικονογραφικές επισημάνσεις σε δύο εκκλησιαστικά μεταξωτά υφάσματα του Μουσείου Υφασμάτων της Lyon*, Περιλήψεις, 109.

50. Ημερίδα *Το αναμορφωμένο Προπτυχιακό πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας*, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 22 Μαΐου 2008. Με Μ. Παναγιωτίδη, «Η ψηφιοποίηση του εποπτικού υλικού και η εφαρμογή των νέων ηλεκτρονικών τεχνολογιών στο μάθημα Βυζαντινή Αρχαιολογία Β’ (ΙΑ 14).»

51. Επιστημονικό Συμπόσιο στη μνήμη Νικολάου Β. Δρανδάκη για τη Βυζαντινή Μάνη. Καραβοστάσι Οιτύλου, 21-22 Ιουνίου 2008. Ανακοίνωση με θέμα «Επιγραφικές μαρτυρίες από τη Βυζαντινή Μάνη» (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 53).

52. *Female Founders in Byzantium and Beyond*, an International Colloquium, University of Vienna, Institut für Kunstgeschichte, September 23.-25. 2008. Ανακοίνωση με θέμα “Some female founders in the village: the Widow’s Tale”, σε συνεργασία με Sharon Gerstel (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 57).

53. Colloque *Relations et échanges entre Orient et Occident méditerranéens au XIIIe siècle. Le témoignage des programmes picturaux*. Ecole Française d’Athènes, Ancienne Université d’Athènes, 2-4 Avril 2009, organisation scientifique J.-P. Caillet et F. Joubert. Ανακοίνωση με θέμα “Byzantine Monumental After the Recapture of Constantinople (1261-c.1300): Reflections of Imperial Policy, Reactions, Confrontation with the Latins” (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 58).

54. Έβδομο Επιστημονικό Συμπόσιο *Ανασκαφή και Έρευνα, VII: Από το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης*. Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 6 και 7 Απριλίου 2009. Ανακοίνωση, σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, με θέμα: «Ανασκαφή στον

παλαιοχριστιανικό οικισμό της Καρδάμαινας (αρχαίας Αλάσαρνας) στην Κω: ένας απολογισμός εικοσαετίας». Περιλήψεις ανακοινώσεων.

55. Εικοστό Ένατο Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα, 15-17 Μαΐου 2009, συμμετοχή σε Στρογγυλή Τράπεζα Αφιερωματικές επιγραφές σε μνημεία. Θέμα: "Γραπτές αφιερωματικές επιγραφές της μέσης και ύστερης βυζαντινής περιόδου".

56. Τριακοστό Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Αθήνα, 14-16 Μαΐου 2010, συντονισμός Στρογγυλής Τράπεζας με θέμα Βυζαντινά και μεταβυζαντινά εργαστήρια ζωγραφικής.

57. 8^ο Επιστημονικό Συμπόσιο Ανασκαφή και Έρευνα VIII: Από το ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Πρόγραμμα και Περιλήψεις Ανακοινώσεων, σελ. 42-43, Αθήνα, Παν/μιο Αθηνών, 14-15 Απριλίου 2011, ανακοίνωση, σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, με θέμα Ανασκαφή στον παλαιοχριστιανικό οικισμό της Καρδάμαινας (αρχαίας Αλάσαρνας) στην Κω: η πορεία της μελέτης της κεραμικής.

58. 1^ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Ex Oriente Lux Η έρευνα και διδασκαλία των πολιτισμών της Αιγύπτου, Εγγύς Ανατολής, Κύπρου στα ελληνικά Α.Ε.Ι., στο Κεντρικό Κτίριο Πανεπιστήμιο Αθηνών, 20 Μαΐου 2011, ανακοίνωση σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, με θέμα Ανασκαφική έρευνα στην Αγία Κορυφή (Gebel Musa) του Όρους Σινά.

59. 22^ο Διεθνές Συνέδριο Βυζαντινών Σπουδών, Σόφια, 22-27 Αυγούστου 2011: Εισήγηση με θέμα *Monumental Painting as a Historical Source. The Evidence of Church Inscriptions, Donor Portraits and Iconography (Projects and Perspectives)*, Friday, 26 August, Auditorium maximum, Sixth plenary session, University "St. Kliment Ohridski", Program, p. 58.

60. 22^ο Διεθνές Συνέδριο Βυζαντινών Σπουδών, Σόφια, 22-27 Αυγούστου 2011: Συμμετοχή σε Στρογγυλή Τράπεζα με θέμα Sinai through the ages: a place of cult and pilgrimage και συντονίστρια τη Μαρία Παναγιωτίδη. Θέμα της συμβολής: *Testimonies of pilgrimage to Sinai: Donor Portraits and Dedicatory Inscriptions in Icons of St. Catherine's Monastery*. Tuesday, 23 August, Auditorium 23, University "St. Kliment Ohridski", Program, p. 13, Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies, Sofia, 22-

27 August 2011, Volume II, Abstracts of Round Table Communications, p. 141.

61. Internationaler Workshop an der Österreichischen Akademie der Wissenschaften in Wien, 14-16 Φεβρουαρίου 2013. Privatporträt. Die Darstellung realer Personen in der spätantiken und byzantinischen Kunst. Ανακοίνωση με θέμα: *Images of Children in Byzantium in dedicatory and funerary contexts*.

62. 46th Spring Symposium of Byzantine Studies, University of Birmingham, March 23-25, 2013. Byzantine Greece: microcosm of empire? Ανακοίνωση με θέμα: *Patronage of religious foundations in Middle Byzantine Greece (ca.850-1200): the evidence of church inscriptions and donor portraits*

63. Ένατο Επιστημονικό Συμπόσιο Ανασκαφή και Έρευνα, IX: Από το Ερευνητικό έργο του Τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, Αθήνα, 5 και 6 Απριλίου 2013. Συνεδρία για το Μουσείο Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης. Ανακοίνωση με θέμα: *Από την πρόσφατη ιστορία του Μουσείου: στόχοι και δράσεις*. Πρόγραμμα και Περιλήψεις ανακοινώσεων, σελ.14-15.

64. Συνέδριο της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής με θέμα Νησιωτικές Ταυτότητες. Η συμβολή της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής στην έρευνα και ανάδειξη του πολιτισμού του Αρχιπελάγους, Αθήνα, Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, 25 και 26 Απριλίου 2013. Ανακοίνωση, από κοινού με Μ. Παναγιωτίδη, με τίτλο *Ανασκαφή στον οικισμό παλαιοχριστιανικής περιόδου στην Καρδάμαινα (αρχαία Αλάσαρνα) της Κω*. Περιλήψεις, επιμ. Μ. Αλβανού, Μυτιλήνη 2013, σελ. 55.

65. Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, "Το Αρχαιολογικό έργο στα νησιά του Αιγαίου, Ρόδος, 27 Νοεμβρίου -1 Δεκεμβρίου 2013, Ανακοίνωση με Μ. Παναγιωτίδη, "Ανασκαφικά ευρήματα από τον οικισμό της παλαιοχριστιανικής περιόδου στην Αλάσαρνα της Κω: η πρόοδος της έρευνας". Περιλήψεις, σελ. 52.

Διαλέξεις – Παρουσιάσεις βιβλίων

1. "Osservazioni iconografiche sulla pittura monumentale della Grecia durante il XIII secolo" και

2. "Tendenze stilistiche della pittura monumentale in Grecia durante il XIII secolo".

Οι δύο παραπάνω διαλέξεις δόθηκαν στις 10 Απριλίου 1984 στη Ραβένα, στα πλαίσια του XXXI Corso di Cultura sull' arte Ravennate e Bizantina. Seminario Internazionale di Studi sul tema *La Grecia paleocristiana e bizantina*, Ravenna, Casa Traversari, 7 - 14 April 1984 (βλ. Δημοσιεύματα αρ. 17 και 18).

3. "Η μνημειακή ζωγραφική στο Βυζάντιο κατά το 13ο αιώνα". Η διάλεξη δόθηκε στο Λονδίνο στις 3 Ιουνίου 1986, στα πλαίσια σειράς αρχαιολογικών διαλέξεων που οργάνωσε το "Λύκειο Ελληνίδων" του Λονδίνου.

4. "Πανεπιστημιακή ανασκαφή στην αρχαία Αλάσαρνα της Κω", σε συνεργασία με Γ. Αλευρά - Μ. Παναγιωτίδη. Διάλεξη στο Πανελλήνιο Επιμορφωτικό Σεμινάριο Ξεναγών, έτους 1988. Αθήνα, Πολεμικό Μουσείο, 1η Μαρτίου 1988.

5. "Kos tardoantica e bizantina nelle scoperte archeologiche dal IV secolo al 1314. a. Periodo paleocristiano" και

6. "Kos tardoantica e bizantina nelle scoperte archeologiche dal IV secolo al 1314. b. Periodo bizantino".

Οι δύο παραπάνω διαλέξεις δόθηκαν στη Ραβένα στις 16 Μαρτίου 1991, στα πλαίσια του XXXVIII Corso di Cultura sull' arte Ravennate e Bizantina. Seminario Internazionale di Studi sul tema *La Grecia insulare tra Tardoantico e Medioevo*, Ravenna, Casa Traversari, 15-20 Μαΐου 1991 (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 25).

7. "Οι ζωγράφοι στην ύστερη βυζαντινή περίοδο. Η μαρτυρία των επιγραφών". Διάλεξη στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο, 25 Μαΐου 1994, στα πλαίσια σειράς διαλέξεων με γενικό θέμα *Το πορτραίτο του καλλιτεχνή στο Βυζάντιο* (βλ. Δημοσιεύματα, αρ. 27β).

8. "Patronage and Art Production in the Late Byzantine Period". Διάλεξη στο Hitotsubashi University του Τόκιο, στις 3 Απριλίου 1998, ύστερα από πρόσκληση του Mediterranean Research Group του ίδιου πανεπιστημίου.

9. "Mecenatismo e produzione artistica nell' impero tardo-bizantino". Διάλεξη στο πανεπιστήμιο "G. D' Annunzio" του Chieti της Ιταλίας, στις

20 Μαΐου 1998, ύστερα από πρόσκληση του Dipartimento di Scienze dell' Antichità του ίδιου πανεπιστημίου.

10. "Patronage in Late Byzantium". Διάλεξη-σεμινάριο στα πλαίσια του Program in Hellenic Studies, Princeton University, στις 26 Οκτωβρίου 1998.

11. "Κύπριοι και Ξένοι στη Μεσαιωνική Κύπρο: απηχήσεις στην τέχνη." Διάλεξη στα πλαίσια κύκλου διαλέξεων με θέμα: "Θέματα ιστορίας. Το Βυζάντιο και οι Ξένοι" στο Ίδρυμα Γουλανδρή-Χορν, στις 13 Απριλίου 2000.

12. "Βυζαντινή Αίγινα". Διάλεξη, στα πλαίσια αρχαιολογικών διαλέξεων που διοργανώθηκαν από το Καποδιστριακό Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αίγινας, στο Λαογραφικό Μουσείο της Αίγινας, στις 28 Ιουλίου 2000. Δόθηκε και στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

13. Παρουσίαση του βιβλίου *Θωράκιον. Αφιέρωμα στη μνήμη Παύλου Λαζαρίδη* στο Εικοστό Τέταρτο Συμπόσιο της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας, Αθήνα 8 Μαΐου 2004.

14. Παρουσίαση του βιβλίου *Αποφόρητα* του Δ. Ι. Πάλλα, στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, 10 Μαΐου 2007.

15. Παρουσίαση του βιβλίου *Η Κρήτη στην ύστερη μεσαιωνική εποχή. Η μαρτυρία της αρχιτεκτονικής της Όλγας Γκράτζιου* (Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών και Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης) Ηράκλειο 2010, στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, 7 Δεκεμβρίου 2010.

16. Παρουσίαση των άρθρων για τη βυζαντινή τέχνη και αρχαιολογία από τον τόμο *Μνήμη Τασούλας Οικονόμου (1998-2008)*, επιμέλεια Ι. Δ. Βαραλής – Γ. Α. Πίκουλας, Βόλος 2009, Άργος, Αίθουσα Δαναός, 7 Μαρτίου 2010.

17. Παρουσίαση του βιβλίου *Ανταπόδοση. Μελέτες Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης προ τιμήν της καθηγήτριας Ελένης Δεληγιάννη-Δωρή*, Αθήνα 2010, στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, 5-5-2011

18. Διάλεξη στην Ακαδημία Αθηνών στη μνήμη Μανόλη Χατζηδάκη με θέμα: *Προσεγγίζοντας τη μνημειακή τέχνη του 13^{ου} αιώνα στην Ελλάδα: μνημεία, πρόσωπα, ιδεολογία*, 12 Μαρτίου 2013.

19. Διάλεξη στη σειρά των colloquia του Center for Eastern Mediterranean Studies του Central European University, Βουδαπέστη 16 Μαΐου 2013, με θέμα *Byzantine Monumental Art as Historical Evidence: the Testimony of Church Inscriptions, Donor Portraits, and Iconography*.

Ερευνητικά προγράμματα

Επιστημονική υπεύθυνη ερευνητικού προγράμματος με θέμα *Ηλεκτρονική αποτύπωση σε γεωγραφικά συστήματα πληροφοριών (G.I.S.) και δημιουργία βάσης δεδομένων για την έρευνα και τεκμηρίωση βυζαντινών μνημείων της Αθήνας* (Π.Ε.Ν.Ε.Δ., 1996-98). Το έργο υλοποιήθηκε ως διεπιστημονική - διατμηματική συνεργασία των Τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Ε.Κ.Π.Α. και Αρχιτεκτόνων Μηχανικών (υπεύθυνος: επίκ. καθ. Δ. Γεωργουλής) και Ηλεκτρολόγων Μηχανικών (υπεύθυνος: καθ. Τ. Σελλής) του Ε.Μ.Π.

Επιστημονική υπεύθυνη προγράμματος με θέμα *Μορφές χορηγίας στη Βυζαντινή Καππαδοκία που χρηματοδοτήθηκε, ύστερα από σχετική προκήρυξη, από το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού* (1997-99)
<http://byzantium.arch.uoa.gr/kappadokia/>

Υπεύθυνη, από την πλευρά του Πανεπιστημίου Αθηνών, ευρωπαϊκού προγράμματος TEMPUS με τίτλο *Understanding the Visual Culture of the Balkans* για την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών και την αναβάθμιση των βιβλιοθηκών των πανεπιστημίων Βελιγραδίου (Τμήμα Ιστορίας Τέχνης), Καλών Τεχνών Βελιγραδίου και Αγίου Κυρίλλου και Μεθοδίου Σκοπίων (Φιλοσοφική Σχολή). (Συντονιστής: Μ. Timotijević). Συνεργασία και με τα πανεπιστήμια Βιέννης και Ιωαννίνων. Το Πανεπιστήμιο Αθηνών λειτούργησε ως ανάδοχος του έργου και οικονομικός διαχειριστής (contractor) (2002-2005).

Επιστημονική υπεύθυνη προγράμματος με θέμα *Καταγραφή σε Η/Υ και μελέτη αφιερωτικών επιγραφών σε ναούς της Ελλάδας και της Κύπρου κατά τη βυζαντινή περίοδο και τους χρόνους της Φραγκοκρατίας*. Χρηματοδότηση: Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Ε.Κ.Π.Α. (σε εξέλιξη).

Επιστημονική υπεύθυνη προγράμματος με θέμα *Αρχειοθέτηση, καταγραφή και μελέτη του αρχείου Γεωργίου Λαμπάκη*. Τα αποτελέσματα

θα αναρτηθούν σύντομα στην ιστοσελίδα www.aol.org.gr or www.lampakis.gr.

Συμμετοχή, σε συνεργασία με Μ. Παναγιωτίδη, στο πρόγραμμα Χρήση προηγμένων εφαρμογών συστημάτων υπερμέσου για την παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης πλοήγησης και εκμάθησης σε εικονικά βυζαντινά μουσειακά περιβάλλοντα, από κοινού με το Ίδρυμα του Όρους Σινά και το Τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Αθηνών (επιστ. υπεύθυνος Δ. Μαρτάκος) (ΠΕΝΕΔ 2001, 2003-2006).

Συμμετοχή στο πρόγραμμα Ηλεκτρονική αποδελτίωση, καταγραφή και παρουσίαση δεδομένων για το ζωγράφο και το χορηγό έργων της Βυζαντινής μνημειακής ζωγραφικής – Πυθαγόρας II (επιστ. υπεύθυνη Μ. Παναγιωτίδη) (ΕΠΕΑΕΚ II, 2005-2007).

Συμμετοχή στο πρόγραμμα «Ιερό Απόλλωνος – Παλαιοχριστιανισμός Οικισμός στην Αλάσαρνα της Κω. Η διαχρονική πορεία ενός αρχαίου ιερού και η μετεξέλιξή του σε παλαιοχριστιανικό οικισμό». Πρόγραμμα αριστείας «Θαλής» (επιστ. υπεύθυνη Γ. Κοκκορού Αλευρά, 2011-2015).

Διατριβές που ολοκληρώθηκαν υπό την εποπτεία μου (κύρια επόπτρια):

1. Αρχοντόπουλος Θεόδωρος (†), *Ο εντοίχιος διάκοσμος του ναού της Αγίας Αικατερίνης (Ιλκ Μιχράμπ) στην πόλη της Ρόδου και η ζωγραφική του ύστερου Μεσαίωνα στα Δωδεκάνησα (1309-1453)*. Αθήνα 2002. Δημοσιεύτηκε στη Ρόδο – Αθήνα το 2010).
2. Αρβανιτόπουλος Σταύρος, *Η πόλη του Μυστρά. Όψεις της οργάνωσης και λειτουργίας ενός υστεροβυζαντινού αστικού συνόλου με βάση τις πηγές και τα κοσμικά κτίσματα*, Αθήνα 2004.
3. Διαμαντή Χαρίκλεια, *Υστερορωμαϊκοί / πρωτοβυζαντινοί αμφορείς από την Αλάσαρνα της Κω. Παραγωγή και διακίνηση. Η συμβολή των αμφορέων από την Αγία Κορυφή στο Σινά*, Αθήνα 2007).
4. Βεΐκου Μυρτώ, *Οικιστικές θέσεις στη Βυζαντινή Ήπειρο από τον 7ο έως τον 12ο αιώνα. Μία τοπογραφία του μετασχηματισμού*, Αθήνα 2007.

5. Μελβάνι Νίκος, *Υστεροβυζαντινή γλυπτική: εικονογραφικές παρατηρήσεις, τεχνοτροπική εξέλιξη και ένταξη στο κοινωνικό πλαίσιο της εποχής*, Αθήνα 2008.
6. Μηλίτση Ευαγγελία, *Παλαιοχριστιανική γλυπτική Κω: Συμβολή στη μελέτη της αρχιτεκτονικής γλυπτικής στην Κω κατά την παλαιοχριστιανική περίοδο (4ος – 7ος αι.)*, Αθήνα 2008.
7. Μάργαρη Ελένη, *Η γυναίκα στην ελληνική γλυπτική του 20ού αιώνα. Συμβολισμοί και πραγματικότητες*, Αθήνα 2009.
8. Φουκανέλη Γεωργία, *Το προσκύνημα στο Νότιο Σινά (4^{ος} -15^{ος} αιώνας): τοπογραφία, αρχαιολογικά κατάλοιπα και γραπτές πηγές*, Αθήνα 2009.
9. Ebihara Rie, *Hagiographical Portraits in the Eleventh to Twelfth Century Churches of Greece: their Role and Function in the Iconographical Program*, Αθήνα 2010.
10. Μανωλέσσου Ελένη, *Μεσαιωνική Γλυπτική της Θήβας και συμβολή στη μνημειακή τοπογραφία της πόλης*, Αθήνα 2010.
11. Γερμανίδου Σοφία, *Εκδηλώσεις αγροτικών δραστηριοτήτων στην τέχνη και τον υλικό πολιτισμό του Βυζαντίου: το παράδειγμα της μελισσοκομίας*, Αθήνα 2011.
12. Χειμωνοπούλου Μαρία, *Εξαρτήματα ένδυσης, κοσμήματα και σύνεργα καλλωπισμού από την ανασκαφή στις Λουλουδιές Πιερίας: Η αρχαιολογική μαρτυρία για την εμφάνιση του καθημερινού ανθρώπου (1^{ος}-8^{ος} αι.)*, Αθήνα 2011.
13. Ευθυμίου Αναστασία, *Θεομητορικές προεικονίσεις της Παλαιολόγειας μνημειακής ζωγραφικής στην βυζαντινή επικράτεια*, Αθήνα 2012.
14. Φύσσας Νικόλαος, *Οι τοιχογραφίες της Μονής Ουμπίσι και η παλαιολόγεια ζωγραφική στη Γεωργία*, Αθήνα 2012.
15. Αγγέλκου Ευαγγελία, *Εργαλεία και επαγγελματικές - εμπορικές δραστηριότητες στο επισκοπικό συγκρότημα στις Λουλουδιές Κίτρους. Η μαρτυρία των αρχαιολογικών ευρημάτων (5^{ος}-8^{ος} αι.)*, Αθήνα 2012.

16. Μέξια Αγγελική, *Βυζαντινή ναοδομία στην Πελοπόννησο. Η περίπτωση των μεσοβυζαντινών ναών της Μέσα Μάνη*, Αθήνα 2013.

17. Αρβανίτη Σμαράγδη, *Η εφναλωμένη κεραμική από την πόλη των Θηβών, από το 13^ο αιώνα έως και την όψιμη Οθωμανική περίοδο (1204 -1829). Η μαρτυρία των ανασκαφών από την περιοχή της Καδμείας*, Αθήνα 2013.

18. Τσιώρου Κωνσταντίνα, *Νεκρικές επιγραφές και προσωπογραφίες της μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου (μέσα 9ου - μέσα 15ου αιώνα): η βυζαντινή περιφέρεια*, Αθήνα 2013.

Υπήρξα επίσης μέλος πολλών τριμελών εισηγητικών και επταμελών εξεταστικών επιτροπών για διδακτορικές διατριβές καθώς και μέλος διμελών και τριμελών εισηγητικών επιτροπών για διπλωματικές εργασίες του Α' Μεταπτυχιακού Κύκλου Σπουδών.

Διατριβές εκτός Ελλάδος

1. Paris Panthéon-Sorbonne: Saška Bogevska, *Les églises rupestres de la région des lacs d'Ohrid et de Prespa milieu du XIIIe - milieu du XVIe siècle* (Thèse de Doctorat de l'Université), 30/10/2010.

2. University of London, Courtauld Institute of Art: Anna Christidou (†), *Unknown Byzantine Art in the Balkan Area: Art, Power and Patronage in Twelfth to Fourteenth Century Churches in Albania*, 14/1/2011.

Επίβλεψη μεταδιδακτορικών ερευνών

1. Μυρτώ Βέικου, *Μεσοβυζαντινές οχυρώσεις στην Ελλάδα και η σχέση τους με τους σύγχρονους τους οικισμούς - μια συγκριτική έρευνα από διεπιστημονική σκοπιά* (2012).
2. Έρση Μπρούσκαρη, *Συμβολή στην ιστορία και την αρχαιολογία της Κω κατά την παλαιοχριστιανική περίοδο: Η βασιλική του πρεσβυτέρου Φωτεινού στην Καρδάμαινα* (2013).
3. Διονύσης Μουρελάτος, *Η πρόσληψη του Βυζαντίου στη νεώτερη Ελλάδα. Η περίπτωση του βυζαντινολόγου Γεωργίου Λαμπάκη* (σε εξέλιξη).

Κρίσεις Διδακτικού Προσωπικού εκτός Ελλάδος

1. Leopold-Franzens-Universität Innsbruck, Μάρτιος 2011.
2. Πανεπιστήμιο Κύπρου, Δεκέμβριος 2013.